

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

D. A. Tractatus De Privilegiis Ecclesiae

Zanchi, Lelio

Veronae, M. D. LXXXVI.

Centesimum Quinquagesimum Quartum Priui.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61627](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61627)

- 22 Confessio debet esse simplex, humilis, pura, recta, nuda, discreta, spontanea, non coacta, libens, verecunda, integra, secreta, lacrimabilis, accelerata fortis.
- 23 Confessio non fit vni sacerdoti pro certa parte peccatorum, & pro alia parte alio sacerdote.
- 24 Sacerdos minister Dei scit peccatum, & peccatorem.
- 25 Confitens velle aliquem occidere, vel delictum committere, an sacerdos peccat reuelando.
- 26 Sacerdos quantum cautius potest, debet peccatum reuelare, vt peccatum impediatur.
- 27 Peccatum committendum, & non commissum, non dicitur dictum in penitentia.
- 28 Aduocati caueant esse fideles, & tacciti quibus reuelantur omnia crimina.
- 29 Consilium quando consultori pessimum.
- 30 Binnitus in terra non est binuius à Paradiso.
- 31 Dei gratiam cupiens confiteatur, & assumat sanctissimum sacramentum Eucharistiæ.

Centessimum Quinquagesimum Quartum Priui.

- 1 **E**CCLIA gaudet priuilegio, quòd † Quilibet doli capax tenetur saltem semel in anno confiteri proprio sacerdoti, vel de eius licentia alteri, & Eucharistiæ sacramentum ad minus in Pascha recipere, † Et sacerdos reuelans confessionem deponendus est, & in monasterium ad agendam perpetuam penitentiam detrudendus, statutum est per concilium generale, quòd quilibet fidelis vtriusque sexus postquam discretionem habuerit, saltem semel in anno sua solus confiteatur peccata proprio sacerdoti, & ad minus in Pascha Sacramentum Eucharistiæ suscipiat
- 2 reuerenter. † Nisi de consilio sacerdotis duxerit abstinentium, alioquin ab ingressu Ecclesiæ arceatur, & moriens ca-
- 3 reat Ecclesiastica sepultura. † Si aliquis alieno confiteri voluerit sacerdoti licentiam prius obtinebat à proprio sacerdote tamen aliter ipsum ligare non possit, vel soluere, sacerdos autem sit discretus, vt ibi diligenter inquirat circumstantias
- 4 peccatoris, & peccati, vt valeat præbere consilium, † Sacerdosque

dosque diligenter caueat, ne verbo, vel signo perdat aliquate-
 nus peccatorem, quòd si fecerit ab omni officio sacerdotale
 deponatur, & in arctum monasterium ad agendum p̄nitenti-
 6 ratio istius decreti fuit, † Quia cōfessio fuit instituta in paradi-
 so statim post peccatum dicēte Domino ad Adam, Adā ubi es
 Ideo etenim quæsiuit, vt ipso confitente peccatum daretur for-
 ma alijs in posterum confitendi, sed, quia in illa interrogatione
 Dominus minus expræsse videbatur, ad confitendum monisse,
 Ideo post exquisiuit a Cayin fratricida expræsius ubi est Abel
 frater tuus, alijs dicūt, quòd sub lege fuit primo instituta, quā
 do. Iosue præcepit Achor crimen suum Confiteri, & lapidatus
 est, 45. dist. ca. Sed & illud alij dicunt, quòd in nouo testamen-
 to a Iacob dicente, confitemini alterutrum peccata vestra, &
 cap. sed melius dicitur eā institutam fuisse, a quadam vniuer-
 7 menti auctoritate † Et traditio Ecclesie obligatoria est, vt præ-
 ceptum cap. in his rebus 11. dist. Ergo necessaria est confessio
 8 in mortalibus apud nos † Creci vero non peccant non vtendo
 confessione ipsi confitentur soli Deo in secreto, quia apud eos
 non emanauit hæc institutio non peccant etiam eorum Sacer-
 dotes vtendo matrimonio, quia continentia est, de iure positi-
 9 31 dist. & in cap. cum olim. de cler. coniu. † confessio igitur, vt
 sacramentalis est de forma, & de substantia Christianæ religio-
 nis, quæ saltem semel in anno fieri debet proprio Sacerdoti in
 10 Pascha Resurrectionis Domini, vt in d. c. omnis † Condemna-
 tus tamen ad mortem potest confiteri cuilibet sacerdoti card.
 in clem. 1. 11. q. de p̄nit. & remiss. & in cap. pastoralis. de offic.
 11 ord. Et hic nota † Quòd quando condemnatus ducitur ad sup-
 plicium, & ei Cardinalis fiat obuiam, quia habet priuilegium
 si ipse Cardinalis pileum apponat in capite condemnati fen-
 tentia ad mortem exequi non potest sed liberatur Bal. in l. ad-
 ditos C. de appell. Cepoll. in Cantel. 2. ita tener Pari. de Puteo
 in tract. de synd. in vers. p̄na vers. an si primo Corra in suis me-
 12 morabilibus in verbo Cardinales † condemnatus liberatur a
 p̄na si quando præficiatur ad furchas, vel ad aliud suppli-
 cium destinatum si arriperet fugam, & acciperet sacerdotem
 13 portantem per ciuitatem corpus Christi † Condemnatus libe-
 ratur si vellet meretricem existentem in postribulo ducere in
 vxorem

vxorem Par. de Puteo in d. vers. an si primo, & in vers. & alia
 que nō ommitto, ibi dicitur, quōd ex hac causa omnia peccata
 dimittuntur detrahendo meretrices de lupanari nam acci-
 piens meretricem in vxorem perficit ad remissionem peccato-
 14 rum cap. inter opera. de spons. † Nam Oseas perfecta duxit me-
 retricem in vxorem, & cum illam ex peccato mortali traxerit,
 & ad bonam vitam duxerit apud Deum meretur, nec in hoc se-
 culo culpandus, sed laudādus etiam si esset homo optimæ qua-
 litatis, & absque culpa aliqua cap. non est culpādus Oseas per-
 15 fecta 32. q. 1. tex. & gl. in l. si ea quæ C. de adult. Hispani ita pra-
 ticant, & obseruant, hanc enim practicam reprobauit † Illustris-
 simus Franciscus Maria Dux Urbini, qui cum quendam furem
 condemnauisset ad furcas cupiens euitare mortem obtulit ac-
 cipere meretricem in vxorem, cui respondit furum sobolem si
 16 dei debet in statu suo non esse concedendum, † Nec hanc pra-
 ticam vidi seruādam sub sereniss. Venetorum Imperio in quo
 iustitiam Dei Respub. illa imitatur, nam Deus est semper mit-
 17 tis aduersus peccatorem, qui in omni tempore si ingemuerit
 peccata sua, gratiam apud eum inueniet † hinc est, quōd Res-
 publica illa, & Græcas, & Latinas in tēpore excedit, & dum iu-
 18 stitiam administrabit viuet & florebit † condemnatus ad mor-
 tem liberatur proptem miraculum, vt per Lucam de penn. in
 l. 1. C. de desert. & occult. lib. 12. Dec. in l. fauorabiles. ff. de reg.
 iur. vbi ponunt exemplum de eo, qui suspenditur ad furcas, &
 laqueus confrangitur & in terram cecidit suspensus tunc pro-
 culdubio erit liberandus, ex quo videtur miraculose factum,
 cum sit maximum innocentie signum, præsertim si condem-
 natus fuerit de innocentia protestatus, ita tenet Dec. in d. fa-
 uorabiles & Paris. de put. in d. vers. pæna vers. an si Psalm. la-
 queus contritus est, & nos liberati sumus hoc etiam tenet om-
 19 nes criminaliste varijs in locis † Condemnandus pæna mor-
 tis eum excusat, & liberat mætus instantis periculi, ideoque si
 quis tyrannus, aut potens dicat alicui non potenti occide ta-
 lem, alias occidante, & ille constitutus in huiusmodi calamita-
 te, quōd si iussum non ad impletet, mitteret minas ad effectam
 tunc si aliter euadere non potest vitam suam occidendo excu-
 satur, si occidat, nec vtique aliqua pæna punitur propter mor-
 tis periculum Bal. & Alex. in l. si liber homo. ff. ad l. Aquil. Flo-
 ria. in l. quod dicitur. ff. ad l. Aquil. & in l. 1. ff. de sica. Cyn. in l.
 scientia. f. qui enim aliter. ff. ad l. Aquil. Bal. in l. 1. C. vnd. vi. Ce-
 pol.

pol. in Cautel. 4. Felyn. in cap. significasti el. 2. de homicid. cur.
 conf. 20. Dec. in conf. 336. & l. quod iussu. ff. de reg. iur. Ideo, vt
 quis euitet huiusmodi pericula, & angustias procurare debet
 vivere iuxta præcepta, & præpterea sapius confitendo, & assu-
 mendo Sanctum Sacramentum habebit clypeum præmani-
 bus quod nõ permittet offendi neque in aliquo discrimine po-
 ni sciat igitur vnus quisquam secundum Aug. confessionem ef-
 se per quam morbus latens spe veniæ aperitur ad cuius intel-
 lectum non est ignorandum, † Quod confessio fit tripliciter
 aut in foro animæ interius coram Deo, aut in foro penitentia
 exterius coram Dei Vicario, aut in foro contentioso coram iu-
 dice, in prima peccatum latens non aperitur, quia Deo aper-
 tum est, in vltima non aperitur spe veniæ, in media vero pecca-
 tum latens spe veniæ aperitur † vnde confessio Sacramentalis, quæ est
 pars penitentiæ cõueniẽter describitur per materiã, quæ est pec-
 catũ, & per actũ, qui est aperire, & per finem, qui est species ve-
 niæ † Cõfessio igitur multa requisita habet, debet esse simplex,
 scilicet, vt nõ recitet in cõfessione nisi, q̄ incũbit peccato, hu-
 milis, vt se miserũ cõfiteatur, pura, vt recta sit cõfitentis intẽtio
 fidelis. i. vera, & sine falsitate atque frequẽs istud est ad bene ef-
 se, nuda vt nõ inuoluar obscuritatẽ verborũ, discreta. i. vt maio-
 ra cum maiori pudore confiteatur libens. primo spontanea,
 non coacta verecunda, vt erubescat, & se non iactet de pec-
 catis, integra scilicet non subtrahat aliquid de his, quæ sunt
 manifestanda, secreta quantum ad conditionem fori in quo
 de occultis conscientia agit, lachrymabilis quo ad dolorem
 de peccato commissio, accelerata vt non differat de die in
 diem, fortis, vt nihil propter verecundiam dimittat, & accu-
 sans se ipsum & non alium & aduerte tu, qui confiteris facere
 totam confessionem coram vnico sacerdote, quia confessio nõ
 debet fieri per partes † Vt sit quidã confiteretur certa pecca-
 ta vni præbytero, & reliqua alteri præbytero pro vt faciunt ali-
 que mulieres propter adulteriũ, & nobiles propter metũ, & an-
 cillæ propter discordiã, quæ euenire põt in domo in qua cõmo-
 ratur & lucrũ quod aliquãdo faciunt hoc. n. de facili euenit, q̄do
 maritus & vxor, vel mater & filia, ac ancille, corã vno & eodem
 sacerdote cõfitecer, ob pudorẽ, ob reuerentiã, & sapius ob timo-
 re ne sacerdos sub aliquo q̄siti colore interrogatus cõfessionẽ
 reuelet, a quo abstinere debet vt infra dicã, quia præstat ma-
 teria aliquãdo delicti, aliquando peccãdi, pro vt faciunt, quãdo
 N n n coram

coram vno per parte & quando coram alio per parte fit confessio, nam hæc non est pura confessio, quia Deus non nouit opus imperfectum, & namquam sanauit aliquem, quin ex toto eum liberaret, de penit. dist. 3. in cap. sunt plures, sed antequam iterum confiteri, quando confessus est quædam peccata alijs suppressis. Archid. de penit. dist. 3. cap. fin. in fin. dicit communiter teneri, quod si sit alteri Sacerdoti, debet priora peccata iterum confiteri, quia prima confessio non valuit, tanquam non facta in statu Grætiæ, & in charitate, & hoc tutius est tenere, nam tex. in d. cap. omnis dum dicit omnia & C. huic constitutioni nec Deo satisfacisse videtur, qui partem peccatorum sibi retinuit, & in confitendo non debet reuelare peccata aliena, sed duntaxat sua sunt & aliqui putantes aliorum peccata detegere, sua abscondere, quod non militat, nisi proprium peccatum non possit bene detegi absque participibus, ut si quis cum Matræ & filia coierit, vel forore, vel cum aliqua confaguinea, & cum hæc peccata sint grauiora, tales circumstantiæ non sunt ignorande, cum proprium peccatum confiteri non potest, nisi confiteatur participes, de penit. dist. 5. in prin. Ideo sicut non licet confitenti aliena peccata detegere, nisi ex causa prædicta, ita multo magis non licet sacerdoti reuelare peccata confitentis, & cum secretum, quis reuelare potest, nil refert, quod verbo aut signo aut quouis modo peccatum manifestet, semper dicitur prodere, caueat igitur Sacerdos ne in pæna im-

24 positam incidat † Quia ut minister Dei scit peccatum, & peccatorem, hinc est quod non potest reuelare peccatum, contrafaciens grauisime peccat, vnde punitur tanquam hæreticus, reuersus ad fidem, quia deponitur, & perpetuo detruditur in monasterio, & si timeretur de fuga posset detrudi in stricto

25 carcere, cap. vt fame de sent. excomm. † Quid si quidam confessus fuit Sacerdoti, quod eius animus erat occidendi aliquem, vel committendi aliud delictum, & quod non poterit abstinere, an licitum sit Sacerdoti & an peccet reuelando, Doc. in di. cap. omnis dicunt, quod hoc peccatum non dicitur detectum in penitentia tum, quia peccatum est committendum non cõ-

26 missum tum, quia non habet contritionem hinc est, quod Sacerdos quantum cautius potest debet peccatum reuelare vt peccatum impediatur hoc dictum tu, qui Sacerdos tene me-

27 moria † quod peccatum committendum & non commissum non dicitur dictum in penitentia quando confitens dicit se om-
nino

nino commissurum, secus si pæniteret de voluntate præterita, nam tunc est peccatum commissum respectu voluntatis, sed si quis habet firmum propositum aliquod maleficium perpetrãdi si ab illo Cessare non vult, tunc hoc non dicitur dictum in confessione, secus de illo, qui confitetur se tentari super aliquo flagitio, & se aliquando consentire, & aliquando dissentire, & in hoc casu sacerdos aduertat non releuare, sed casu, quo peccator diceret se omnino tale flagitium velle committere, sacerdos potest eidem protestari, quòd tale negocium non recipit, nec intendit, nec recipere tenetur sub sigillo confessionis, & hoc ad euitandum scandalum, hæc enim protestatio est valde periculosa, nam peccator ille, qui est in manu demonis timens à sacerdote detegi, posset malum animum suum exerceri aduersus confessorem, qui debet admodum in casu, quo teneatur reuelare, ita cautus, & circumspectus esse, vt cum vnum altare tegere cupiat, plura detegat adeo, quòd ob euitandum vnum crimen alia plura crimina inde sequi possent, esto prudens, & callidus, quia tractatur de anima, de honore, & vita

28 propria † Caueant etiam aduocati quibus reuelantur omnia crimina esse fideles, & tacciti, quia tractatur de summa rerum, eo maximè quando tractatur de liberando aliquem reum, ob aliquod crimen a pæna mortis, sed quando tractatur de inferenda morte alicui bannito exue te tali consilio, ego in tali casu pluries consului requisitus, & veritatem dixi, tamen præces & persuasiones meæ ita potuerunt, quòd ab incepto malo proposito desisterunt, & certæ ita agendo maximum lucrum apud

29 Deum consultor recepit † Nam est consilium consultori pessimum contrafacienti, quia licet homicidium bannitorum à Principe tolleretur, & permittatur, a Deo tamen detestatur

30 † quia exul in terra non est exulatus a Paradiso, dummodo commissi criminis se peniteat, & pænitentiam agat. cap. 2. de penit. dist. 2. & ibi in tali materia sunt plura capitula, ex his habes

31 † Quòd si cupis gratiam Dei teneris confiteri, & Santissimum Sacramentum asumere seruatis seruandis, animaduerte, quid significent hæc verba, quæ nihil aliud significant nisi quòd ille, qui confitetur agat confessionem iuxta requisita allegata.

- S V M M A R I U M.
- 1 Impubes, qui clericum percussit ab Episcopo absolui potest.
 - 2 Excommunicatus non est, qui ioto, vel causa disciplina clericum percussit secus ex odio.
 - 3 Clerici intra minores annos constituti si se inuicem percusserint, non sunt mittendi ad sedem Apostolicam.
 - 4 Excommunicatus non est magister, qui percussit clericum causa disciplina violenta manuum iniectio non uotatur.
Secus ex odio.
 - 5 Punitur, quod ex odio fit, non autem ob aetatem Impuberem.
 - 6 Aetas minor non excusat delictum, seu delinquentem, sed excusat ad minorem penam.
 - 7 Excommunicatur qui percussit clericum; & absolutionem a Papa habet, & ita incidit in duas penas.
 - 8 Infans non est doli capax.
 - 9 Excommunicationem incurrere non solum sufficit factum sed animus iniuriandi.
 - 10 Clericus clericum percussit an gaudere debeat immunitate Ecclesiarum.
 - 11 Ecclesiam offendens non est dignus ut eius beneficio inueteretur.
 - 12 Sacerdotis officium est Sacramentum corporis, & Sanguinis Domini conficere.
 - 13 Ecclesia ministros offendens ipsam Ecclesiam offendit.
 - 14 Monachi vel canonici regulares si se inuicem percusserint ab eorum ablatibus sunt absoluenti.
 - 15 Clericus asserens se verberatum verberans si dicat non potuisse clericum vel quod casu fortuito, cui insumbat onus.
 - 16 Casus fortuitus non praesumitur nisi probetur.
 - 17 Clericus deprehensus in adultério vel alio crimine, an & quando ab extraneo capi potest.
 - 18 Excommunicationem non incurrit familiaris potestatis capiens clericum de nocte.
 - 19 Qui male agit odit lucem.
 - 20 Praesumitur quis talis esse in quali habitu reperitur.